

УКРАЇНА 01033 Київ
ВУЛ. ПАНЬКІВСЬКА, 5, П'ЯТИЙ ПОВЕРХ
ТЕЛ: 380 (44) 490 71 97
ФАКС: 380 (44) 492 88 59
E-MAIL: admin@km-partners.com
www.km-partners.com

12 листопада 2010 року

Legal Alert VIII

Проект Податкового Кодексу 2.2. – адміністративний тягар і можливості для тиску збільшуються, засоби захисту платників податків зменшуються

Цей коментар базується на версії проекту ПК, оприлюдненого на сайті ВР ввечері 11 листопада у формі порівняльних таблиць (на тексті, пропонуваному Комітетом до другого слухання), і стосується Розділу II "Адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів).

Загальний аналіз цього розділу свідчить, що він погіршує стан платників податків і збільшує для них адміністративний тягар порівняно із чинним законодавством, зменшує засоби захисту платників податків і надає контролюючим органам додаткові можливості для здійснення тиску на підприємства.

Поряд з тим, якихось реальних кроків для вирішення зловбодених питань сьогодні, в тому числі щодо свавілля податкових органів, наприклад, із питань неприйняття податкових декларацій, ПК не передбачає.

Коментар наводиться з окремих питань як ілюстрація загальної спрямованості і змісту розділу. Вади і негативні тенденції не обмежені лише розглянутими пунктами.

1.

Більш того, має місце і певне погіршення навіть порівняно із попередньою редакцією.

Так, наприклад, п. 49.4 ст. 49 в редакції, пропонуваній комітетом на друге слухання, встановлює: "Платники податку на додану вартість зобов'язані подавати податкові декларації по кожному окремому податку і збору, платником якого вони є, до органу державної податкової служби в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством". Тобто виходить, що всі платники ПДВ зобов'язані подавати декларації із всіх податків в електронній формі. А як тоді щодо передбачених п. 49.3 шляхів подання декларацій: (1) особисто, (2) поштою, (3) або в електронній формі? А як тоді щодо обіцянок, що обов'язкова електронна подача буде тільки для великих підприємств?

Переважна більшість підприємств є платниками ПДВ, тож вимога щодо обов'язкової подачі всієї податкової звітності в електронній формі буде стосуватися переважної більшості підприємств.

До цього можна додати, що так доведеться подавати не тільки те, що звикли подавати як власне податкові декларації. Адже тепер визначення "податкової декларації" дуже розширено (див. п. 46.2 ст. 46).

Зауважимо також, виходячи з практики клієнтів, що податкові органи вже набули неабиякого досвіду у обмеженні подачі незручних податкових декларацій в електронній формі. Це навіть легше, ніж витримувати спроби підприємства подати декларацію особисто.

2.

Вбачається на тому ж прикладі з деклараціями, що Кодекс не виконує своє першочергове завдання по кодифікації відповідного законодавства, тобто принаймні збирання до єдиного акту всіх норм. Так, наприклад, п. 49.1 встановлено, що "Податкова декларація подається за звітний період в установлені цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами строки, органу державної податкової служби, в якому перебуває на обліку такий платник податку".

Тобто, крім Кодексу, це питання регулюється й іншими актами. А навіщо тоді було говорити, що Кодекс необхідний, щоб зібрати все воедино?

3.

В Кодексі зберігаються нововведення, про які вже говорили раніше, які потенційно дають можливість чинити додатковий неправомірний тиск на бізнес.

Наприклад, зокрема ми розглядали в нашому огляді від 4 жовтня з ризиків податкового кодексу, що відмова від допуску податківців до перевірки стає можливою за кодексом тільки в разі непред'явлення податківцями направлень на перевірку (абзац третій п. 81.1 ст. 81), тобто відсутність передбачених законом підстав для перевірки не запобігає за кодексом обов'язковому допуску податківців для проведення перевірки. А у разі фактичного недопуску податківців до перевірки для неслухняних, на відміну від чинного законодавства, передбачено арешт активів (п.п. 94.2.3. ст. 94), який фактично може бути продовжений до безкінечності, оскільки, хоча рішенням керівника податкового органу він і може бути накладений до 96 годин (п. 94.10), однак у разі звернення податківців до суду про продовження строку "дія арешту продовжується до прийняття судом остаточного рішення, що набрало законної сили". Тобто, мова вочевидь йде про рішення суду, яке не підлягає подальшому оскарженню, тобто касаційної інстанції, якого на практиці можна очікувати кілька років.

4.

Зрозуміло, що застосування норм на кшталт розглянутої в попередньому розділі залежить від фактичної волі. Однак теперішній досвід, наприклад, із неприйняття незручних податкових декларацій, налаштовує скоріше на песимістичні очікування від норм, які залишають такі можливості податківцям.

Тож, коли не передбачено чіткого механізму, який би забезпечував, наприклад, автоматичне прийняття декларацій, мало віри тому, що переписане і трошки змінене виправить ситуацію із прийняттям тих самих декларацій.

П. 49.14 ст. 49 наразі обіцяє, що за кожною скаргою на неприйняття декларації "винна посадова особа органу державної податкової служби притягається до відповідальності відповідно до закону". Відповідно до якого закону? Якщо його ще немає, то й відповідальності немає? А якщо він є, то дуже хотілося б дізнатися про тих податківців, які були притягнуті до відповідальності за цим законом вже зараз. Чи вже залежить від спрямування волі?

До речі, можливо й обов'язкове електронне подання звітності запроваджують, як зазначено вище, щоб уникнути особистої відповідальності, адже в разі чого – буде "винуватий комп'ютер".

Як підсумок, пропонована редакція в розглядуваній частині складає сумне враження. Гірше ніж чинне законодавство, а подекуди і редакція прийнята в першому читанні. Явно простежується фіскальна спрямованість на утиск прав платників податків і збільшення адміністративного тягара для них.

З повагою,
КМ Партнери